

Myten om 600 mio. kr. besparelse

november 1,
2015

Nej, der skal ikke spares 600 mio. kr. i Kulturministeriet i de næste fire år. Det rigtige beløb er 437 mio. kr. Punktum.

Den, som følger kulturdebatten, har efterhånden fået det ind med skeer: der skal skæres 600 mio. kr. på kulturen i løbet af de næste 4 år. Hvor ved man det fra? Ja, det er sagt så mange gange, at de færreste vil kunne huske den oprindelige kilde.

Det var dagbladet Politiken, som 3. september kunne offentliggøre, at "Kulturminister Bertel Haarder (V) vil skære 600 millioner kroner over 4 år."

Bladet kunne videre skrive:

Kulturministeriets budget er endnu ikke endeligt fastlagt, men ministeriet forventer, at budgettet næste år skal reduceres med omkring 0,1 milliard kroner. I 2017 skal også skæres omkring 0,1 milliard kroner, mens der i 2018 og 2019 skal spares 0,2 milliarder kroner om året. De endelige tal vil fremgå af finansloven for næste år, som finansministeren ventes at fremlægge senere på måneden.

Tallet 600 mio. kr. opstår således ved en simpel sammenlægning af tal: $0,1 + 0,1 + 0,2 + 0,2$ mia. kr. = 0,6 mia. kr. = 600 mio. kr.

Kilden til dette er den anonymiserede "ministeriet forventer".

Men – som der også stod i artiklen – de endelige tal vil fremgå ved fremlæggelsen af finansloven sidst i september.

Dagbladet Politiken har bare ikke ulejlighet sig med efterfølgende at kigge i finansloven, om det grove regnestykke faktisk passer. Og, kan vi oplyse de videbegærlige læsere, det gør det ikke.

437 mio. kr.

Det rigtige tal er 437 mio. kr.

Det er ganske let at nå frem til dette beløb, hvis man slår op på Kulturministeriets del af finanslovsforslaget for 2016, side 13:

Ministeriet varetager opgaver vedrørende skabende og udøvende virksomhed, herunder støtte til kunstnere, forfattere mv., musik, teater og film. Endvidere varetages opgaver vedrørende bevarelse og formidling af kulturarven, videregående uddannelse, folkeoplysning, idræts- og fritidsfaciliteter, medier, slotte og kulturejendomme samt ophavsret og kulturelle forbindelser med udlandet.

Der kan findes yderligere oplysninger om Kulturministeriet på www.kum.dk.

Flerårsbudget:

Mio. kr.	2013	2014	2015	F	2017	2018	2019
<i>Udgifter under delloft for driftsudgifter:</i>							
Nettotal	6.416,7	6.364,8	6.387,6	6.290,3	6.238,4	6.063,3	5.968,9
Udgift	7.838,3	7.862,7	7.738,9	7.721,6	7.629,1	7.446,1	7.189,8
Indtægt	1.421,6	1.497,8	1.351,3	1.431,3	1.390,7	1.382,8	1.220,9
<i>Specifikation af nettotal:</i>							
Fællesudgifter	786,6	829,8	783,0	779,1	825,3	750,4	745,9

Finanslovsforslagets side 13. Pilene markerer de to sammenligningsår, 2015 og 2019.

Kulturministeriets nettodriftsudgifter er i 2015 6.388 mio. kr. Ifølge finanslovsforslaget vil de udgøre 5.969 mio. kr. i 2019. Forskellen er 419 mio. kr.

Men der foregår naturligvis også en pris- og lønudvikling fra 2015 til 2016, hvorimod alle øvrige beløb er i 2016-priser. Pris- og lønkorrektionen fra 2015 til 2016 er 18 mio. kr. Når dette lægges sammen med de 419 mio. kr., bliver summen en besparelse på kulturministeriets andel af finansloven på 437 mio. kr. fra 2015 til 2019.

Søndag Aftens læsere har hermed den særligt indforståede viden, at den næste, der hævder, at der spares 600 mio. kr., overhovedet ikke har kigget i finanslovsforslaget for 2016.

SR: 242 mio. kr.

Til sammenligning kan nævnes, at Finansloven for 2015, som blev vedtaget under SR-regeringen, indeholdt en spareramme for perioden 2015-2018 på 242 mio. kr. Der er således ingen tvivl om, at finanslovsforslaget for 2016 og efterfølgende år giver langt større besparelser end under den tidligere regering. Dog spares væsentligt mindre end den offentlige omtale giver anledning til at tro.

Et særligt forvirrende element i diskussionen er, at Kulturministeriet er blevet bedt om en særlig besparelse, som man kalder *omprioriteringsbidrag*. Denne besparelse er i alt på 337 mio. kr. for årene 2016-2019. Disse 337 mio. kr. indgår som en del af den nævnte besparelse på 437 mio. kr.

Blandt de mange årsager til besparelser udenfor omprioriteringsbidraget er fx de mange puljer, der opstår som følge af politiske aftaler.

Et eksempel: Da de politiske partier i 2012 indgik en 4-årig aftale med 3 mio. kr. årligt til Den Gamle By i Århus, så gælder denne aftale netop kun i 4 år. Det betyder, at det femte år, 2017, har en besparelse fra finanslovens overslagsår 2017. Logikken er, at den 4-årige aftale skal revurderes/fornyas i forbindelse med Finansloven for 2017. I nogle tilfælde ophører sådanne puljer helt, i nogle tilfælde kan en minister overbevise finansministeren om, at kulturministeriet skal have en rammeforøgelse, i nogle tilfælde prioriterer ministeren fortsættelsen af puljen på bekostning af andre opgaver indenfor ministeriets rammer, og i nogle tilfælde vil den endelige finanslovsaftale resultere i en rammeforøgelse til Kulturministeriet.

Dette er den helt sædvanlige politiske bevillingsproces.

Det samlede kulturliv

Det ville gavne debatten, hvis man forholdt sig til de konkrete institutioner – fx landsdelsorkestrene – som vitterlig har økonomiske problemer, der skal løses. I stedet for at blæse i dommedagsbasuner, som spiller falsk, hvis man gør sig umage at høre efter.

Dagbladet Politiken føjer ydermere spot til skade ved i en leder 9. oktober at hævde, at “I kroner og ører betyder besparelserne, at dansk kulturliv skal skære 600 mio. ud af et årligt budget på 4,4 mia. kroner.”

Man fastholder sin egne udokumenterede påstand om besparelser på 600 mio. kr. efter offentliggørelsen af finansloven. Ydermere får man besparelsen til at fremstå værre ved at hævde, at “dansk kulturliv” har et årligt budget på 4,4 mia. kr.

De anførte 4,4 mia. kr. svarer blot til Kulturministeriets Driftsområde. Det er herfra man skal levere det såkaldte omprioriteringsbidrag, som altså er 337 mio. kr. – og dermed godt halvdelen af de 600 mio. kr. Politiken anfører.

Kulturministeriets samlede budget er – som man kan se ovenfor ca. 6,4 mia. kr. – og altså væsentligt mere end 4,4 mia. kr.

Men “dansk kulturliv” har naturligvis et langt større budget end Kulturministeriets andel af finansloven. Kommunerne råder over 5-6 mia. kr. og licensen udgør 4,4 mia. kr. Hertil kommer alle de private bidrag til kulturen som kan gøres op på utallige måder – men som nemt havner i størrelsesorden 10-20 mia. kr.

Finanslovsforslagets besparelser vil uvægerligt føre til vanskeligheder for nogle kulturinstitutioner. Men det er ikke nogen katastrofe for det samlede danske kulturliv.

Det ville gavne debatten, hvis man forholdt sig til de konkrete institutioner – fx landsdelsorkestrene – som vitterlig har økonomiske problemer, der skal løses. I stedet for at blæse i dommedagsbasuner, som spiller falsk, hvis man gør sig umage at høre efter.

For god ordens skyld:

- Ud af Kulturministeriets samlede budget på 6,4 mia. kr. spares 437 mio. kr. fra 2016-2019.
- Ud af den del af Kulturministeriets samlede budget, som kaldes Driftsområdet, som udgør 4,4 mia. kr. spares gennem det særlige omprioriteringsbidrag 337 mio. kr. fra 2016-2019.